

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte
etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la
150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte
8 cor., de aci în sus 10 coroane

Correspondențele să adresează redacțiunii
„FOAIA DIECEZANĂ”
iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
ADMINISTRAȚIUNEA
Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Ad. Nr. 330/1906

Notă oficială

Subscrisul în calitate de comisar consistorial pentru actul introducerii sărbătorești a protopresbiterului *Traian Oprea* ales și confirmat pentru protopresbiteratul *Vârșetului* vin pe aceasta cale a invita membrii sinodului protopresbiteral, ordinari și ad hoc, preoți și mireni, întreaga preoțime, învățătorime tractuală dinpreună cu poporul credincios din protopresbiterat se asiste la actul instalării fixat pe *Duminecă în 5/18 Noembrie a. c.* în biserica parohială din frunțașă comună *Nicolințul Mare*.

Caransebeș în 26 Noembrie 1906

Andrei Ghidiu
protopresbit. cu comisar consist.

Originea bisericii, a instituțiilor ei și a persoanelor conducătoare; apărarea autorității acestora.

Cartea cărților, sf. Scriptură glăsuiește: Dumnezeu a creat pe întâiul om după chipul său. Cu de cințitate și mărire l-a încununat și cu voință liberă l-a înzestrat. Și cea mai desăvârșită însușire, cu care l-a înbogățit, este mintea.

Mintea și voia liberă, efluxul sufletului, carele e după chipul Făcătorului Dumnezeu, acestea îl înboldeau pe om, ca privind lumea, văzându-se încunjurat de viață și lucrare continuă, privind spre cerul senin, ori instelat, sau spre fulgerile ce despică aerul și nimicesc pe clipită stânci uriașe, arbori și colibe, tunetul cel îngrozitor, mugetul viscolului; ori delectându-se în privirea pomilor, ce-i oferă fructe delicioase, câmpia verde și împodobită întru bogății hrănitoare și flori mirositoare; apoi având în vedere perondarea zilei și a nopții, iarna și vara, susținerea lumii prin cele patru

elemente cardinale: ajunge la convingerea, că este un Dumnezeu, care a făcut și susține totul.

Și acest om, anume creat de Făcătorul, condus de minte și voie liberă, înzestrat cu germenul de viață datător, se convinse tot mai mult de ființa lui Dumnezeu; iar despre verosimilitatea aserțiunii mele ne putem convinge și în prezinte, căci chiar și cel mai singuratic om sălbătăcit, carele în viața sa n'a mai auzit dela cineva despre existența unui Dumnezeu, va cuprinde — fără ajutorul altuia — gândul despre ființa unei mari Dumnezeiri.

Zace în sufletul omului: credința despre existența unui Dumnezeu.

Și mereu se iviră indivizi cu gânduri mari, profunde, cari erau dornici de a da popoarelor un curs sau croire despre acel Dumnezeu, și așa se puse cu încetul temelie unei religii, căci prin aceasta credeau dânșii să înblânzească inima omului sălbătăcit și a-l face accesibil și supus.

Și mi se perondează înainte ochilor popoară din vechine cu religii sau alcătuirii de credință, ce înclinau spre unul sau mai mulți dumnezei, una mai originală și mai excentrică decât alta.

Ei în într-o vreme religia iudaică, alcătuită mai ales de Moise, carea părea a fi cea mai bună; dar și aceasta întemeiată firei șovăitoare a poporului indeu, acomodată timpului și locului, nu satisfăcea celorlalți neamuri.

La unele popoară eră diferință de caste, la Iudei aspirațiuni de mărire națională, și așa pe omul cu minte firească nu-l putea îndestula felul lor de credință și cugetare.

Dar se și dovedise, că sufletul omului fără ajutor mai înalt — e neputincios, ca să afle calea adevăratului Dumnezeu și d'aci proveniră atâtea confuziuni.

Profeți iudei, prin inspirațiune divină, prevesteau venirea unui Mesia, care să pună sfârșit acestei confuziuni și stări nefrești.

Și se vesti omenimei, că pe cerul orientului îndepărtat s'a ivit o lumină, carea se ridică cu putere

intensivă și ridicându-se mereu se prefăce într-o stea deosebit strălucitoare și conduce pe om până la un staul dobitoceșe și ingerii vestese omenimei : nașterea Mântuitorului.

Omenimea eră nevoită a recunoaște în Mântuitorul pre adevăratul Dumnezeu. Învățătura l-i se deosebiă foarte de învățătura profesată de înțelepții anticității. El legă cu viața sa acele mari adevăruri, ce le recomandă muritorilor, și orice lucrare și stăruință a sa eră însăș viața dumnezească predată în chip omenesc. El nu cunoștea comoditatea și poftă sensuale, căci neconținut privea la cele vecinice și fericitoare. (Va urma).

Conferințele preoțești

PROTOCOLUL

conferinței preoțești ținute la 21 Septemvrie 1906 în Caransebeș, conform ordinațiunii consistoriale ddto 21 Martie a. c. Nr. 4397 B. ex 1906 și circularului protopresbiteral ddto 14 August a. c. Nr. 275.

1. Adunându-se preoțimea tractuală la oarele 10 a. m. în sala cea mare a Institutului teologic-pedagogic diecezan și după ce se cântă în cor „Împărate ceresc“, Prea On. D. protopresbiter Andreiu Ghidiu deschide conferința prin o cuvântare „Despre sentimentul național, cultivarea și conservarea acestui sentiment în poporul român“.

Cuvântul de deschidere primit cu aplauze frenetice se ia la cunoștință.

2. Preotul Nicolae Cornean din Apadia în cuvinte alese și bine întocmite face propunerea, iar conferința decide :

Să se exprime profundă mulțămire Prea Sfinției Sale Dlui Episcop diecezan Nicolae Popea și Venerabilului Consistor eparhial pentru introducerea conferențelor preoțești de mult dorite.

3. Se constată prezența următorilor membrii ai conferinței : Dr. Iosif T. Badescu referent în senatul bisericesc, Dr. Petru Barbu și George Petrescu profesori la Institutul teologic și pedagogic, apoi presbiterii tractuali : Ioan Meda din Valeadeni, Petru Domil din Buceșnița, Nicolae Jurca din Ilova, Ioan Stoian și George Buru din Caransebeș, Ioan Rădoi din Ciuta, George Popovici din Zăguzeni, Ioan Sârbu din Rusca, Ioan Velovan din Rusca Montană, Nicolae Uzonescu din Cârpa, Elisei Drăgălina din Borlova, Sinesie Bistrean din Var, Romul Tinca din Buchin, Iuliu Musta din Glimboca, Valeriu Nicolaievici din Valeaboului, Ioan Bogoevici și Pavel Șandru din Teregova, Diinitrie Popovici din Mărul, Ilie Popovici din Petroșnița, Pantelimon Domil din Buceșnița, Nicolae Cornean din Apadia, Florea Cioloca din Poiana, Ioan Lăpăduș din Ohaba Mutnic, Martin Vernichescu din Verciorova, Ilie Pepa din Armeniș, Patriciu Rădoi din Jupa, Nicolae Cojocariu din Rueni, Todor Popovici din Brebul, Ioan

Bogdan din Mutnicul Mare, Ioan Jucosu din Zervești, Ioan Popovici din Cireșa, Romul Jurchescu din Peștere, Vasile Uzonescu din Bolyașnița, Ioan Turcan din Maciova și Lazar Nichifor din Zlagna. De față au fost dintre candidații de preot : Vasile Paica din Feneș și Mihail Seracin din Rueni. Au absentat fără să și scuze absentă : Dr. Iosif Olariu și Dr. Petru Ionescu profesori din Caransebeș, Luca Paica din Feneș, George Ivanici din Sadova Nouă, Nicolae Bistrean din Dalci, Ioan Lața din Prisaca, Vasile Cornean din Ruginos, Andrei Jucosu din Crâjma, Florea Suru din Vălișoara, Teodor Muntean din Delinești, Nicolae Ivanescu din Marga, Ioan Muntean din Ohabița și Petru Suru din Rugi.

Spre știre.

4. Constituindu-se conferința :

Se alege pe periodul de 3 ani, 1906—1908, Ioan Velovan de notar, Nicolae Cornean de cassier și Ioan Jucosu de bibliotecar.

5. Părintele Ioan Velovan disertează : „Cum s'ar putea stabili armonia deplină între preoți și învățători în interesul propășirii morale, culturale și economice ; căile și mijlocele pentru ajungerea scopului“.

Disertantele tractează obiectul cu multă dibăcie și pricepere. Conferința între aplauze declară disertația de foarte succasă atât în materie cât și în formă. Se decide publicarea disertației în „Foaia Diecezană“ iar manuscriptul ei să se păstreze în biblioteca protopresbiterală.

6. Părintele Sinesie Bistrean disertează despre : „Originea bisericii, a instituțiilor ei și a persoanelor conducătoare ; apărarea autorității acestora“.

Conferința fiind tractată cu mult aparat istoric și de actualitate netăgăduită se declară deplin succasă. Se decide publicarea ei în „Foaia Diecezană“ iar manuscriptul să se păstreze în biblioteca protopresbiterală.

7. Părintele Vasile Uzonescu disertează : „Pe ce cale și cu ce mijloace s'ar putea combate și stărpi luxul din popor?“.

Espunerile fiind clare, convingătoare și mișcătoare, conferința declară disertația de foarte succasă și se decide publicarea ei în „Foaia Diecezană“ iar manuscriptul ei să se păstreze în biblioteca protopresbiterală.

8. Urmează disertațiunea părintelui Ioan Popovici : „Influența și urmările alcoolului asupra ființii omenesti ; căile și mijlocele, prin cari s'ar putea abate poporul dela beuturile alcoolice“.

Disertația fiind tractată și lucrată cu multă diligență și motivată cu exemple și date statistice se declară de succasă cu desăvârșire. Se decide mai departe publicarea ei în „Foaia Diecezană“ iar manuscriptul ei să se păstreze în biblioteca protopresbiterală.

9. În conformitate cu ordinațiunea consistorială ddto 21 Martie a. c. Nr. 4397 B. ex 1905 conferința decide :

a) Pentru înființarea unui fond în scopul susținerii și augmentării bibliotecii protopresbiterale și aco-

perirei altor treburi fiecare membru are să plătească anual 5 cor.

b) În conferința viitoare să țină Părintele Dr. Iosif Olariu eventual Părintele Andreiu Ghidiu o predică de model; Părintele Iuliu Musta să conducă un sinod parohial de model, iar Părintele Romul Jurchescu o disertație despre stărpirea concubinzelor.

10. Părintele Dr. Petru Barbu propune, iar conferința decide, ca

Biroul să elaboreze până la proxima adunare un regulament referitor la conducerea și afacerile interne ale conferințelor.

11. Părintele Ioan Popovici face următoarea propunere: „Pentru augmentarea mai avantajoasă a fondului de ajutorare al văduvelor și orfanilor rămași după preoți să se facă un apel către conferințele preoțești din dieceză, ca acestea prin reprezentanții aleși și cu ajutorul autorităților superioare să studieze chestia și eventual să elaboreze un proiect de statut, care apoi să se substearnă forurilor competente spre aprobare.

Propunerea Părintelui Ioan Popovici — după multe discuțiuni — se primește, iar cu punerea ei în lucrare se însărcinează biroul.

12. Se decide, ca

Proxima conferință preoțască să se țină în primăvara anului viitor în Caransebeș.

Fiind ordinea de zi eschauriată președintele încheie conferința.

D. u. s.

Andreiu Ghidiu
președinte

Ioan Velovan
notar.

Dela Reuniunea învățătoarească

Nr. 16/1906—1907.

PROTOCOLUL

Adunării generale a Reuniunii învățătorilor români dela școlile confesionale gr. or. din dieceza Caransebeșului ținute în Băile Erculane la 24 și 25 August (6 și 7 Septembrie) 1906.

Ședința I

ținută la 24 August (6 Septembrie) după amiază.

Președinte: Ioan Marcu.

Notar: George Cătană.

1. Prin circularul comitetului de datul 24 Iulie (6 August) 1906, publicat în Nr. 5 al Analelor Reuniunii s'a convocat adunarea generală pe ziua de 24 August (6 Septembrie) la Băile Erculane. Număroșii membrii și oaspeți veniți la adunare au participat la chemarea Duhului Sfânt pontificată de On. Domn preot Iuliu Musta din Glimboca în biserica gr. or. română din localitate. După aceasta membrii Reuniunii și oaspeții s'au întrunit în sala de teatru, unde Ioan Marcu pre-

zidentul Reuniunii deschide adunarea. (Cuvântarea de deschidere s'a publicat în „Foaia Diecezană“ Nr. 36 a. e.).

2. După deschidere prezidentul salută pe oaspeți.

Salutului răspunde Prea On. Domn protopresbiter Andreiu Ghidiu ca mandator al Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan, salutând adunarea și dorindu-i succese.

3. Prezidiul prezintă proiectul de telegramă care să se trimită Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecezan de cuprinsul: „Învățătorii din dieceza Prea Sfinției Voastre întruniți în adunarea generală a Reuniunii Vă depun omagiile lor“.

Se primește și expediază.

4. Se propun și

Adunarea generală alege următoarele comisiuni:

a) Pentru examinarea raportului general: Nic. Velcu, Nicolae Găvrilă, Constantin Baia, Emilian Novacovici și George Ioandrea.

b) Comisiunea financiară: Constantin Diminescu, Vasile Tărian, Serafim Jurca, Patriciu Rămneanțu, Nicolae Mircea;

c) Comisiunea pentru cenzurarea raportului bibliotecarului: Ioan Alexandrescu, Iuliu Ioanoviciu, G. Pârnu, George Petroviciu, Achim Perian;

d) Comisiunea pentru câștigarea de membrii noi: Traian Hențu, Constantin Dure, Dionisie Popovici;

e) Comisiunea specială: Ioan Pepa, Maxim Popovici, Dr. Petru Barbu, Petru Buzera, George Cătană;

f) Comisiunea candidătoare: Ștefan Drăghici, Ioan Cotărlă, Ioan Pepa, Ioan Gruescu, Mihail Crăciun, George Jian, Achim Miloia, Aurel Drăgan, Simion Ionașiu;

g) Comisiunea pentru autenticarea protocolului: Serafim Jurca, Ioachim Perian și Sofronie Andrișoi.

5. Se prezintă raportul general al comitetului pe anul 1905/6.

Se predă comisiunii pentru examinarea raportului general.

6. Se prezintă raportul casierului pe anul 1905/6 și proiectul de buget pe anul 1906/7.

Se predă comisiunii financiare.

7. Se prezintă raportul bibliotecarului.

Se predă comisiunii pentru cenzurarea raportului bibliotecarului.

8. Se prezintă: a) Raportul comisiei extrise pentru scontrarea cassei Reuniunii;

b) Raportul despre edarea și susținerea organului „Analele Reuniunii“ pe anul 1905/6.

c) Rugarea studentului din clasa VII gimnazială Virgil Bocu, din Lugoj, prin care cere un ajutor de bani pentru a se putea susține la școală.

Se predau comisiunii financiare.

9. Se prezintă: Propunerea comisiei extrise de comitet în obiectul înființării unui fond de ajutorare pe seama copiilor săraci de învățători și raportul învățătorului Ioan Vidu din Lugoj în chestia fixării muzicei bisericești.

Se transpun comisiunii speciale.

10. George Ioandrea diacon-învățător în Lugoj ține discursul: „Limba maternă ca bază a învățământului în școala populară“, teză, care se premiază din partea membrului fundator Dr. Cornel Jurca cu 30 coroane, iar

Învățătorul Mihail G. Crăciun din Hodos ține discursul: „Școala și poporul“, teză, care o premiază membrul fundator Dr. George Dobrin cu 20 cor.

Discursurile membrilor Geoarge Ioandrea și Mihai G. Crăciun sunt bine primite din partea adunării. Premiarea se concrede comitetului, iar membrilor fundatori Dr. Cornel Jurca și Dr. George Dobrin adunarea generală le votează mulțumită protocolară.

Se cetesc telegramele sosite dela președintele Reuniunii învățătorilor din Arad Iosif Moldovan și Dr. Traian Putici, președintele Reuniunii învățătorilor din Timișoara.

Se i-au la cunoștință.

Anunțându-se proxima ședință pe mâine la orele 8 ședința de azi se încheie.

Ioan Marcu
preșident.

George Cătană
notar prim.

Ședința II

ținută în 25 August (7 Sept. 1906) înainte de amiază

Ședința se deschide la orele 9 a. m.

11. Raportorul comisiunii alese pentru cenzurarea raportului general al comitetului pe anul 1905/6 propune, iar

Adunarea i-a la cunoștință raportul comitetului votându-i absolut.

12. Comisiunea financiară aducând la cunoștința Adunării generale, că afacerile financiare ale Reuniunii sunt deplin regulate, prin raportorul său propune iar

Adunarea generală decide:

a) *Manipularea averii Reuniunii fiind în deplină ordine, toate percepțiunile și erogatele dovedite cu documente originale, cassierului i-se dă absolutul votându-i-se o renumerațiune de 300 coroane pentru activitatea sa din anul 1905/6.*

b) *Proiectul de buget pe anul 1906/7 se aproabă cu suma de 3300 coroane ca venite și cu suma de 1010 coroane ca spese*

c) *Studentului de cl. VII gimnazială Virgil Bocu din Lugoj i-se votează un ajutor de 120 coroane din fondul Reuniunii pe motivul, că e fiu de învățător, văduva sa mamă în stare de tot mizeră iar el însuș e cu purtarea morală bună și diligent la învățătură.*

13. Fiind aranjate afacerile financiare ale Reuniunii, adunarea decide, ca

Pe viitor și renumerația pentru purtarea cassariatului se sistează.

14. Raportul comisiunii, care a scontrat cassa Reuniunii în 17/30 August a. c. și care constată deplină ordine în cărțile și socoțile cassariatului,

Se ia la cunoștință.

15. Comisiunea aleasă pentru cenzurarea raportului bibliotecarului, prin raportorul său propune, iar *Adunarea generală ia la cunoștință raportul bibliotecarului cu adaosul, ca*

a) *Cărțile împrumutate din biblioteca centrală să se restituie în termenul stabilit în regulamentul pentru bibliotecă.*

b) *Bibliotecarii despărțămintelor: Buziaș, Caransebeș, Făget, Oravița și Vârșeț să fie provocați a-și înainta rapoartele despre starea bibliotecelor din aceste despărțăminte.*

16. Comisiunea specială prin raportorul său propune asupra raportului învățătorului Ioan Vidu în obiectul punerii pe note a cântărilor bisericesti; iar

Adunarea însărcinează comitetul Reuniunii a stăruii pe lângă învățătorul Ioan Vidu, ca acesta să satisfacă concluzelor anterioare în acest obiect.

17. Acelaș raportor referă asupra propunerii comitetului Reuniunii în obiectul înființării unui fond de 20.000 coroane pentru ajutorarea copiilor săraci de învățători și propune, iar

Adunarea generală decretează crearea unui fond de 20.000 coroane pentru ajutorarea copiilor săraci de învățători români gr. or. din dieceza Caransebeșului și comitetul se îndrumă, ca normele referitoare la acest fond să se subștearnă proximei adunări generale spre aprobare.

18. Acelaș raportor referă în obiectul edării și susținerii organului „Analele“ Reuniunii, care în decursul anului 1905/6 a apărut în 5 numeri de 6 coale de tipar cu publicațiunile oficioase mai importante ale Reuniunii și 6 lucrări de cuprins pedagogic-didactic scrise de redactorul Petru Buzera și Traian Ionașiu. Propune, iar

Adunarea decide, ca „Analele Reuniunii“ să se edee și susțină și pe viitor, spre care scop a luat în bugetul anual 300 coroane.

19. Comisiunea exmisă pentru înscrierea de membri noi, prezintă lista acestora, iar

Adunarea generală îi primește de membrii ai săi, și îndrumă comitetul a-i introduce în cărțile Reuniunii.

20. Pentru ținerea adunării generale din viitor la invitarea primarului și membrului fundator Constantin Diminescu din Ciacova

Se designează comuna Ciacova.

21. Președintele Ioan Marcu demisionează dimpreună cu toți funcționarii și membrii de comitet.

Demisiunea se primește.

Urmând restaurarea biroului și a comitetului pe anul 1906/7 sub conducerea preșidentului adhoc Andreiu Ghidiu.

Adunarea generală realege cu aclamațiune pe anul 1906/7 — preșident: Ioan Marcu, vicepreșident: George Jian, notari: George Cătană, Petru Bandu și Mihai Crăciun, cassier: Dr. Petru Barbu, bibliotecar: Alexandru Onae, fisc: Coriolan Bredicean; membrii: în comitet: Dr. George Dobrin, Stefan Drgahiciu, Ioan

Gruescu senior, Ioan Caba, Grigoriu Palici, Traian Lința, Sofronie Andrițoiu, Stefan Otonoga, Traian Hențu, George Lipovan.

Membrii în comisiunea literară: Dr. Valeriu Braniscu, Iosif Bălan, Petru Buzera, George Jian și Petru Bandu.

Cu această adunare generală se încheie.

Ioan Marcu

prezident

Protocolul s'a citit și verificat

George Catană

notar

Serafin Jurca m. p. **Ioachim Perian m. p.**

Sofronie Andrițoi m. p.

Nr. 21/1906—1907.

Cătră P. T. Excursioniști ai Reuniunii noastre la Expoziția generală română

O comisiune exmisă de prezidiul Reuniunii a examinat și a aflat în ordine socoțile excursiunii la Expoziția generală română, iar comitetul Reuniunii în ședința sa ținută la 18 Octombrie în Lugoj a luat la cunoștință și a aprobat raportul numitei comisiuni.

Spesele împreunate cu aceasta excursiune sunt de persoană :

a) Calea Verciorova-București . . .	3 cor.
b) Calea la Sinaia și retour . . .	3 „
c) Calea București-Verciorova . . .	3 „
d) Scoaterea unui pasaport	2 „
e) Diferite spese	1 „

La olaltă 12 „

Observăm, că la spese se socotesc: tipărirea și expedarea în două rânduri a unui aviz și a programului excursiunii, prețul cocardelor, bacsii servitorimei dela Seminarul central, apoi spese cu scoaterea pasapoartelor, cu aranjarea excursiunii, telegrame ș. a. Eventualul plus, ce ar rezultă din coroana reținută dela fie care excursionist precum și din diferența aginului dintre franci și coroane rămâne în favorul Reuniunii.

Provocăm prin aceasta pe P. T. Excursioniști, cari n'au solvit vre una sau mai multe din sumele de sub pozițiile b, c și d (d-lor I. Marcu din Bogsa Montana, Dr. Barbu din Caransebeș, Dr. Jurca din Lugoj, Nicolae Mircea din Răcășdia, Alexandru Țaran din Voitec, Constantin Dure din Mehadia sau conducătorilor de trenuri din România) să trimită acele sume d-lui Dr. Petru Barbu în Caransebeș.

Asemenea cercăm pe P. T. Excursioniști, cari au solvit mai mult decât suma de 12 cor. pentru călătorie, pasport și spese, să-și reclame până în 15/28 Noembrie a. c. sumele plătite dela cassariatul Reuniunii noastre. Banii neridicați se adaug la fondul Reuniunii.

Din ședința comitetului ținută la Lugoj în 18 Octombrie v. 1906.

Ioan Marcu

președintele Reuniunii

Excursiunea la București

— Notițe de pe drum —

de **Petru Bandu.**

(Urmare).

Sfințirea steagului

Centrul sărbătorilor, cari au strâns atâta lume la București, în deosebi corurile, a fost să fie sfințirea steagului societății „Carmen“. După părerea-mi absolut necompetentă n'a fost așa. Lucrul s'a petrecut prea pe grabă și observ, că nerăbdarea nu eră pe partea excursioniștilor. A lipsit pompa cea esternă, carea ori cum să judecăm, constituie o însămnată parte a solemnității. Trăsurile fundamentale au fost graba și simplitatea. E foarte adevărat, că fiecare ținut și oraș își are obiceiurile sale și americanismul, ce a eșit la evidență, poate să fie o manifestare a zăconului de oraș mare.

Corul Lugojuului a cântat responsoriile. Sfințirea fusă, actul religios, a fost de altcum de toată solemnitatea. Vorbirea plină de iniez și duh a dlui Grig. Teodosie vice-președ. a fost spusă pe alergate și adresată celor deaproape, auzită de cei de pe scenă. Și ce bine eră dacă o auziau oaspeții, corurile! Baterea cu-elor, alocuțiunile, predarea steagului — toate aceste s'au întâmplat în chipul cum aranjezi o afacere de toată ziua. A fost apoi mare pagubă, că nu s'a ascultat de toți vorbirea prințului Ghica, patronul și președintele societății corale Carmen, și a comisarului general d-l dr. Istrăți, cari încă au fost auzite iarăș de cei de pe scenă — foarte puțini.

Pentru perpetuarea amintirii a acestui act mare, cred că eră potrivit obiceiunțelor ca fiecare cor, care a participat cu flamura, să fi căpătat macar o modestă pantlică acățată de flamură ca dar dela cor. Acest semn ori cât de modest, ar fi despăgubit corurile de jertfele bucurose aduse, de a plecă pe o cale atât de lungă, de altă parte ar fi servit ca un prilej de nesăcută îmbărbătare pentru viitor, precum și de amintiri duloase — plăcute — vesele — mândre a zilelor trăite în capitală, în cuprinsul Expoziției și în arenele romane. „La d-voastră se fac toate aceste — mi-se spuneă din partea unui gentil român de dincolo, — sub influința culturei germane“. Lucru e adevărat. Dar oare cultura franceză, ce a influințat mai ales capitala în toate manifestările-i social-culturale, să fie oare tocmai în punctul acesta inferioară celei germane? — Notez, ca excepțiune față de sărbările de sfințire, că cuele bătute în prăjina steagului au fost de argint, — ceeace la noi nu se prea pomește.

Înfrățirea steagului cu ale celorlalte societăți a fost într'adevăr un moment de înălțarea inimei și a suflului românesc. Defilarea corurilor pe dinaintea steagului „Carmen“ a fost iarăș un moment de toată atracția și însămnătatea.

În întregime actul sfințirii a fost un început frumos al sărbătorilor grandioase, ce au urmat.

Sărbarea Junilor

Se simțea lipsa de a se arăta neamul nu numai ca români ci și ca următori ai strămoșilor lor, ai Romanilor. Acest fapt a trebuit să arate destoinicia neamului nu numai în dezvoltarea de artă, a forțelor sufletului și a inimii, ci și a fizicului neamului românesc.

Junii din Brașov cu arătarea sărbării lor tradiționale de Paști, au împlinit această parte a sărbătorilor cu multă chipzuală și cu frumoasă ispravă. S'a arătat oaspeților, miilor adunate, un fel de olimpice românești, ca o modestă, dar vrednică arătare — în forme schimbate, o parte din cultura strămoșască: oțelirea fizicului în formă petrecătoare.

Au meritul aceste serbări de a fi încolțit în mințile și inimile bărbaților cărmuitori și fruntași ai cultivării poporului, ideea de a reactiva amăsurat timpului și împrejurărilor „Olimpicele romane“. Aceste vor îndruma generațiile viitoare pe calea dezvoltării puterii fizice, carea asigură nu numai un popor sănătos, ci și o armonie de cultură adevărată, carea-l face pe un popor intradevăr mare și civilizată, ori cât de mici vor fi granitele cuprinsului lui de pământ.

A fost frumos și mișcător momentul când generalul Vartiade însoțit de comisarul general al Expoziției dr. Istrati a felicitat pe părintele Dr. Saftu, organizatorul sărbării. Generalul Vartiade încunjurat de mulțimea de oficeri de toate gradele au urmărit cu atenție, mai ales aruncarea la înălțimi mari și prinderea buzduganului de fer. Mi-s'a lămurit gândul: militarul tot mai mult aprepțiază forța fizică decât deșteptăciunea minții, lipsită de puterea corporală, — un lucru dealtceum foarte natural. Cu creaturi pipernicite nu se apără vatra și hotarul, fie acele înarmate chiar și cu cele mai înalte sisteme filozofice.

Simpatia și aclamările oficerimii arătau încă, că oficerul român e nu numai militar, soldat în tălpi, ci și român înflăcărat. Se vede pe fața lor dragostea caldă și bogată față de acei feciori chipeși, puternici, plini de vitalitate, cari cu o ușurință nimitoare aruncau buzduganul greu și-l prindeau cu ușurință. — Nu sunt acești oficeri numai: generali, coloneli, maiori, căpitani etc., ci și mai ales români, — români înflăcărati, de iubire pentru neamul, — din care face parte.

Întrecerea corurilor

Alții i-au zis *festival*. Mie-mi place mai bine expresia: întrecere. A fost după toată forma și regula o întrecere în cântare. Toată întrecerea aceasta mi-a făcut impresia unei școale mari, mari de cântare, în care fiecare grup, fiecare clasă — se zice astfel — voește cu răvnă juvenilă să arate, că e mai de ispravă decât celalalt. Și ca la orice întrecere așa și aici, a prestat fiecare cor ce a putut mai bine.

A caracteriză și aprepțiază în particular prestațiunea fiecărui cor e un lucru anevoios și inutil. Harnicul cor al Recitenilor a deschis această frumoasă întrecere.

Și-a început-o cu ispravă și duh, căci era întărit de conștiința lămurită, de a îndruma corurile următoare pe o cale grea, dar frumoasă a succesului deplin.

Cu cântarea „Resunetul Ardealului“ s'a creat dispoziția potrivită pentru legănarea dulce a sufletului buh românesc, prin glasul doinei strămoșești.

Entuziasmul publicului însuflă deja la primele accente ale corului s'a manifestat într-o formă, ce nu se poate descrie cu vorbe măestru. Corul a avut o problemă grea: „Tot începutul e greu“. Se știe nu numai să cânte, ci să încurajezi, să îndemni și să îndrepti pe o cale însuș croită. Această problemă anevoioasă a deslegat-o alesul cor cu multă destoinicie.

Celelalte coruri au bătut aceeași cale, mai cu ușurință, căci calea era deschisă. — Boșanii, Bozovicenii, iar particular Beinșeuii și Orădanii a fost la culme. Coșteenii, Oravițenii și cei din Tievani și din Sân-Nicolaul-mare au ridicat entuziasmul pentru că s'au izbuonească cu toată puterea la vederea Togojenilor. Ce se zice? Să spun vr'o vorbă de laudă? Mi teamă să nu'ajung contrarul. Aici nu încap laudă. Acest cor a stat d'asupra oricărei laude.

Au cântat apoi toate corurile vr'o 800 coriști, trei piese frumoase: „Hai în horă“, „Imnul regal“ și „Pui de lei“. Această împreunare de frați în fața miilor de frați privitori asemenea din toate colțurile da o priveliște uluitoare de suflet în valul fantaziei avântate mi-se părea această priveliște de împreunare sufletească ca un grandios preludiv al împreunării hotărâte de soartea, ce cărmuește toate popoarele în calea lor.

O raită prin Expoziție

Palatul Artelor. E centrul de atracție al Expoziției. O zidire stilară, grandioasă, de toată frumuseța și raritatea. — „Palatul Artelor“ și „Arenele romane“ sunt unicele zidiri cari vor rămâne și după închiderea expoziției. Cel dintâiu va servi ca un fel de muzeu al artelor. În mijloc se ridică o cupolă înaltă, acoperită cu sticlă și răzimată pe stâlpi puternici ce formează unghiurile unui paralelogram drept. La înălțime potrivită este atârnat un tablou mare reprezentând pe regele Carol călare pe un cal sprinten. Vederea acestui tablou îți sugerează convingerea, că toate cele ce se pot vedea s'au dezvoltat sub scutul puternic al acestei individualități legendare pentru generațiile, ce vor urma.

Îndată după intrare în vestibulul acesta grandios se văd obiecte, cari-ți trezesc trecutul îndepărtat. O reproducere în miniatură ne arată podul lui Traian. Privindu-l de aproape cu deamănuntul și cu un pic de înțelegere pentru astfel de lucruri, — te cuprinde nu numai o mândrie, ci și un sânt de uimire și admirație față de acei oameni, cari într'un timp când tehnica de zidire n'a avut ușurările și puterile din timpul nostru au zămislit alcătuirii atât de mărețe. Întregul pod a fost construit din piatră și din lemn. Judecând după măsurile reduse, acest pod trebuie să

fie întrecut în grandiozitate toate podurile ce strătaie Dunărea în zilele noastre.

Pe lângă podul lui Traian este arătată și miniatură podului „Carol” de la Cernavoda. — Acesta nu pare a fi așa de lung și de lat cum a fost al lui Traian. E construit din fer afară de stâlpii construiți din piatră. La ambii stâlpi de termuri, la intrarea pe pod să vadă straja doi dorobanți de o parte și de alta, cu un simbol al apărării neadormite.

Podul Traian și podul Carol: două etape istorice a ființei și dezvoltării poporului românesc. Podul lui Traian perpetuează plămădirea neamului pe plaiurile Daciei, podul „Carol” primirea neamului în șirul de luptă civilizatorică a celorlalte neamuri din Occident: crearea unei artere, care să nutrească și să susțină organismul națiunii, nu numai pentru prezent ci și pentru viitor, — un viitor de muncă rodnică, de pace și întărire.

O minte organizatorică pătrunzătoare a știut să înfruncheze viața neamului în două puncte, ce servesc de razim pentru simțiri de mândrie și gândiri mărețe.

În mijlocul vestibulului se ridică pe un pedestal statua de bronz a lupoaicei legendare, care a nutrit pe frații Romul și Remul: simbolizare intuitivă și cu tendință a obârșiei și firei poporului românesc. Se vede o reproducție a cetății Sarmisegetuza capitala Daciei, apoi busturile de marmură al lui Decebal și Traian: doi bărbați, figuri istorice, din a căror luptă de uriaș a rezultat zămislirea neamului nostru înainte cu optsprezece veacuri și gradul de înflorire la care a ajuns acest neam.

Toate obiectele și lucrurile de altcum ce să vadă în cuprinsul paralelogramului luminat de acoperișul cupolei au scopul frumos și măreț, de a face cu puțință cunoașterea obârșiei și durarea poporului românesc pe pământul, ce-l stăpânește.

În împărțirile dintre intrare și vestibul se vad reproduceri și desemnuri a mai multor vapoare comerciale, cari transportă bogățiile solului țării, peste apele celor trei continente. — În încăperile din dreapta intrării sunt expuse multe portrete ale bărbaților din timpurile mai însemnate ale dezvoltării neamului. Am văzut o reproducere a mormântului lui Stefan cel mare, a arhangelului neamului, care se odihnește în mănăstirea de la Putna.

La jumătatea treptele ce duc în etajul palatului sunt expuse costumele istorice femeiești, de o frumsețe, diversitate și atracție particulară.

În etaj toate încăperile sunt rezervate picturii. Se vad aici tablouri de valoare, chipuri de istorie națională, diferite pânze de genuri speciale, peisaje, portrete. E o plăcere sufletească, ce nu se poate reproduce cu vorba. Colecția bogată a lui Aman, tablourile admirabile ale lui Grigorescu, adevăratul apostol al direcției naționale în pictură. O pânză de proporții mari „Visul păstorului” de Mirea e de toată frum-

sețe, a fost premiată cu medalia de argint la expoziția artistică din Bruxela.

Sunt apoi unele tablouri cari pot fi numite cu o expresie tehnică de: „măzgălituri artistice”. E lipsă de ele însă, ca să se scoată cu atât mai bine la vedere tablourile de valoare adevărată.

Mai slab de cât pictura e reprezentată sculptura. — Înaintea palatului, la intrare se află statua lui Alexandri. Am văzut apoi două figuri de marmură: „O față dormind” și una similară, precum și statuă echeștră a regelui Carol în diferite mărimi. Sunt însă și obiecte mai alese vechi clasice de toată arta numai cât puține și nefintregi. — Din cuprinsul centrului palatului are două aripi, estrade, de pe care se poate privi icoana Bucureștilor, tablou uriaș de toată frumsețe. În întreg privit acest oraș e de o frumsețe pitorească, ce rar o au orașele din occident, priveliștea admirabilă și aerul curat te restaurează pentru celelalte plăceri artistice, ce sunt rezervate în acest palat grandios. — De toată splendoarea este palatul sara, când e învăluit de pânza transparentă a întunecului sării, pe care să deseamnă feeric arcurile luminoase ale luminilor electrice, ce deseamnă conture pline de gust și artă.

Palatul artelor e situat pe o colină a valului de deal numit Filăret, și e o podoabă arhitectonică a Bucureștilor de o fericită concepție și alcătuire.

(Va urma).

Varietăți

Mulțămită publică. Se aduce și pe această cale mulțămită publică Onoratului Domn preot *Andreiu Jucos* din *Crâjma* și stimatei doamne, cari cuprinși de cele mai evlavioase sentimente au binevoit a contribui cu suma de *260 cor.* pentru pictarea tâmplii a nou ziditei biserici din comuna *Mal*. Pictarea s'a executat de d-l *Deliomini* și e de o adevărată frumsețe, deamă de executorul său. Atotputernicul Dumnezeu se răsplătească înmiit această faptă nobilă a susnumitului domn preot, carele și cu ocaziunea zidirei și-a arătat marimimositatea și iubirea față de acest sfânt Sion cu o sumă destul de considerabilă. Se servească această faptă, de exemplu vrednic de imitat și altor creștini față de o biserică lipsită de mijloace materiale.

Credinciosul

Bustul dlui Dr. Alexandru Mocioni, lucrat cu toată arta de către sculptorul *Alexandru Liuba*, a fost dăruit în timpul din urmă Consistorului nostru de d-l *Sofronie Liuba*, învățător penzionat în *Măidan* și tatăl răposatului sculptor. Bustul este lucrat după natură, stând însuș ilustrul domn model. Deodată cu acesta Consistorul nostru a mai primit chipul dlui Dr. A. Mocioni și modelat în relief, după o fotografie mai veche. Ambele daruri se păstrează cu multă dragoste

În cancelăriile conzistoriale în semn de înaltă venerațiune față de ilustrul bărbat al neamului și bisericii noastre și neîntrecutul mecenat al artei românești:

La facultatea teologică a universității din Cernăuți sunt în anul acesta, semestrul de iarnă, 100 de ascultători înscriși. Numărul acesta impozant încă n'a fost atins până acum dela înființarea acelei universități. Vestim cu satisfacție, că numărul ascultătorilor din Ungaria face 20, anume: 9 din Bănăți, 10 din Transilvania și 1 din Bihor. Dintre Bănăteni 2 sunt doctori în drept dela univerzitățile ungurene, anume Dr. Moise Ienciu și Dr. I. Mezin. În zilele din urmă a mai mers la Cernăuț și d-l. Nicole Popoviciu din Bogșu-română, fost elev al Institutului nostru teologic, stipendist al „Fundațiunii Trandafii“.

Bibliografii

La Tipografia și Librăria din Caransebeș

se află următoarele cărți ale prof. Dr. **Petru Barbu**:

Istorie de Religioase-morale, I Carte de Religione pentru școalele populare, 30 fil.

Istorie de Biblice, II carte de Rugăciune pentru școalele populare, 30 fil.

Istorie de Bisericești, III Carte de Religione pentru școalele populare, 30 fil.

Catehismul, IV Carte de Religione pentru școalele populare 40 fil.

Carte de Rugăciuni și cântări bisericești, cu binecuvântarea arhierescă. (Format mic. 160 pagini, broșurată 50 fil., legată dela 60 fil.—10 cor.)

Istoria sântă a Testamentului vechin, I Carte de Religione pentru școalele medii, 80 fil.

Istoria sântă a Testamentului nou, II Carte de Religione pentru școalele medii, 80 fil.

Au apărut:

Calendarul național întocmit de „Foaia interesantă“ pe anul 1907, cu 30 de ilustrațiuni.

*

Colecțiune de cântări bisericești aranjată de Atanasie Lipovan învățător. Sânt-Miclăușul-mare. Format 8° mare, pag. 114. Prețul 8 cor.

*

„Contribuiri pentru o Istorie socială cetățenească, religioasă, bisericească și culturală literară a Românilor dela originea lor încoace până în Iulie 1504 de Dr. I. G. Sbiera, profesor univerzitar“ în Cernăuț. Cartea e tipărită pe 52 de coale cu câte 52 de șire pe pagină, are cinci ilustrațiuni pe paginile: 103, 159, 718, 743 și 744, și costă numai douăsprezece (12) coroane valuta austro-ungurească. Se poate comanda deadreptul dela autor (la comande mai mari se dă rabat convenit) și prin Librăria Diecezană.

Concurs

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan ddto 10 Iulie Nr. 1637 ex. 1906 se scrie concurs pentru întregirea parohiei vacante de clasă III din

Redactor responsabil: Dr. Petru Barbu

comuna **Naidăș**, protopresbiteratul Bisericii-Albe cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Sesiunea parohială constatătoare din 34 jure de pământ arător.

2. Birul preoțesc. dela circa 300 numere în sumă de 240 cor. (à 80 fil.).

3. Stola uzuată. Se observă, ca casă sau plaț parohial nu există.

Recursele instruate conform Regulamentului pentru parohii au a se subterne comitetului parohial din Naidăș prin Prea On. Oficiu protopresbiterat din Iam.

Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare spre a-și arăta dexteritate în oratorie, cântare și tipic.

Naidăș, din ședința comitetului parohial ținută în 13 August 1906.

[73] 3—3

Nicolau Sucaciu

preș. com. par.

Romulus Pitic

not. com. par.

In etagiul casei diecezane

Nr. 480 din loc, este de închiriat o locuință constatătoare din trei chilii de cătră stradă și una de cătră curte -- cuină, cămară și pivniță. --

Informațiuni se dau în Librăria diecezană.

Cu 1 Decembrie st. n. a. c. sunt

de închiriat

localitățile din Casa diecezană Nr. 478, din loc, în care se află de prezent Oficiul de postă și telegraf.

Reflectanții să-și adreseze ofertele Consistorului diecezan.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.